Nr. 107. Kraków, wtorek 27 maja 1919. Rok I.

DZIENNIK POLSKI

ORGAN DEMOKRATYCZNY I NARODOWY, POŚWIĘCONY SPRAWIE WOLNEJ ZJEDNOCZONEJ RZPLTEJ. — WYCHODZI CODZIENNIE O GODZ. 6-tej RANO
CENA NRU W CAŁEJ POLSCE 40 hal. PRENUMERATA 10 K., A Z PRZESYŁKĄ LUB ODNOSZENIEM 12. K. MIESIĘCZNIE.
REDAKCYA: UL. KARMELICKA L. 16. TELEFON NR. 3364. — ADMINISTRACYA: UL. SZPITALNA 36. TEL. 1385.

W pasie granicznym Królestwa panuje nastrój jak w roku 1914.

Alarmujące wieści o przygotowaniach Niemców. Cywilne ubrania dla „Grenzsutzu", aby Berlin mógł się wyprzeć łączności ze zbrojnym ruchem. Obietnica min. Heine.

Częstochowa. (Telef. od kor.). W sobotę Prusacy **zamknęli granicę w Herbach.** Militarne przygotowania niemieckie, o których nadchodzą dokładne wiadomości, **wywołały w mieście silne wrażenie. Miasto żyje od kilku dni w podnieceniu, przypominającem zupełnie okres sierpniowy 1914.** Aresztowano kilku żydów podejrzanych o szpiegostwo w służbie niemieckiej.

MACHINACYE NIEMIECKIE NA GÓRNYM ŚLĄSKU.

Warszawa. (Telef. od koresp). Komisarz z ramienia Naczelnej Rady Ludowej dr. Kazimierz Czapla z Bytomia, który, uszedłszy przed aresztowaniem przebywa w Warszawie ogłosił w komunikacie do prasy następujące fakta:

1) Dla „Grenzschutzu" na Górnym Śląsku sprowadza się masowo **ubrania cywilne**, aby żołnierze mogli odgrywać rolę **ludności cywilnej**, występującej z własnej inicyatywy zbrojnie przeciw roszczeniom polskim.

2) „Freie Vereinigung" na Górnym Śląsku tworzy **bandy uzbrojone**, mające za zadanie niszczyć tory kolejowe i zakłady przemysłowe.

3) Prasa niemiecka wzywa rady ludowe w Prusiech wschodnich, Zachodnich, Poznańskiem, na Górnym Śląsku i Pomorzu, aby ukonstytuowały się jako **„parlament wschodu" i proklamowały niezawisłość i odrębność państwa, złożonego z wymienionych terytoryów. Wojsko walczyć ma w ubraniach cywilnych, aby rząd w Berlinie mógł się wyprzeć łączności z tym ruchem.**

4) We Wrocławiu i Katowicach minister **socyal.** Heine konferował w ostatnich dniach z działaczami politycznymi z czasów Wilhelma, z reprezentantami wielkiego przemysłu i **obiecał im ,że rząd niemiecki utrzyma Śląsk zbrojnie aż do zawarcia pokoju.**

W kołach politycznych uważają tę obietnicę za manewr, za którym ukrywa się tendencya utrzymania Górnego Śląska przy Niemcach.

Warszawa. (Telef. od kor). Wczoraj i dziś obiegały miasto alarmujące pogłoski, jakoby **wojska niemieckie** przekroczyły granice ziemi Łomżyńskiej, Płockiej i wtargnęły na terytoryum Zagłębia koło Sosnowca.

Według zasięgniętych w sztabie generalnym informacyi wieści te **nie są wcale oparte na faktach**, niemniej jednak świadczą wymownie o nastroju, jaki panuje w oczekiwaniu wypadków na zachodzie.

Warszawa. (Tel. od koresp). Wskutek ostatnich wypadków na Górnym Śląsku i Mazowszu, które silnie zaniepokoiły opinię publiczną, posłowie poznańscy, członkowie Lud. Rady Naczelnej w Poznaniu odbyli późnym wieczorem **konferencyę z Paderewskim** przed jego wyjazdem do Pragi.

Nastroje w Niemczech.

Paryż, 26 maja. (Tel. wł). W bardzo interesującej korespondencyi z Berlina dziennik półurzędowy „Temps" zamieszcza szereg wiadomości o nastrojach panujących ostatnio w Niemczech i przytacza opinie Niemców. Przytoczony poniżej ustęp podajemy jak charakterystyczny dla stosunku Niemców do Polaków: „Francya wygrała wojnę, żąda odszkodowań, węgla, zabezpieczeń i to jest naturalne. **Ale Polacy!...** Całe Niemcy dyszą ku nim nienawiścią, o której nikt nie ma pojęcia! Nawykli do korupcyi ze stosunków z administracyą rosyjską i jej rządami są dziś zupełnie niezdolni do zaprowadzenia dobrej administracyi i kultury; jest to rasa **niższa(!).** Nie brali **nawet udziału** w wojnie, nie wygrali żadnej bitwy... wy zaś (t. j. Francya) oddajecie im najpiękniejszą, najbardziej żyzną prowincyę **niemiecką!"**

Wyjątek powyższy jest typową ilustracyą tzw. „Stimmungsmacherei w Niemczech, w czem stosunków do Polaków sekundują im zgodnie żydzi w całej Europie.

Co Niemcy wiedzą o armii Hallera.

Katowice. (Tel. wł). Kattowitzer Zeitung" z 25 bm. Nr. 134 podaje następujące szczegóły o armii Hallera.

„Do 19 maja przedpołudniem przyjechało z armii Hallera do Polski 45.000 ludzi, przeszło 15.000 koni, prawie 5000 wozów i jaszczyków, 150 dział, wiele aparatów lotniczych i 15 tanków, — to znaczy pierwsza i druga dywizya i przeważna część trzeciej, jakoteż komenda trzeciej dywizyi. Po przetransportowaniu 3 dywizyi polskiej, w skład której wchodzi wielu dawnych jeńców austryackich a która militarnie nie przedstawia się tak dobrze jak pierwsza, transport kolejowy przez Niemcy zostanie przerwany. Stać się to może mniejwięcej za dwa dni. **Następna dywizya polska przyjedzie drogą morską** (prawdopodobnie na Libawę), skąd uda się na miejsce przeznaczenia".

—o—

Groźna rewolta drożyźniana w Pradze i w Czechach.

Zaczęło się od pogromów. Tłum sam dyktuje ceny i sprzedaje towary.

RZĄD CZESKI KAŻE KUPCOM INWENTARYZOWAĆ TOWARY I NAZNACZY CENY.

Praga. 25 maja. (Tel. wł.). Praga czeska jest od czwartku widownią zajść o charakterze tak poważnym, że wiadomości o nich zasługują na parę słów objaśnienia. Bezpośrednią przyczyną rozruchów wybuchłych w Pradze była **drożyzna** a rozgoryczenie tłumu wyładowało się najpierw w formie **pogromów** w dzielnicy żydowskiej. (Fakt ten jest najlepszym dowodem kłamliwych oszczerstw szerzonych przez prasę żydowsko-niemiecką, która identyczne zajścia u nas kolportowała jako specyalnie polskie objawy antysemityzmu.).

CHARAKTER ZAJŚĆ.

Rozruchy zaczęły się we czwartek wieczorem, początkowo jako demonstracye przeciw **drożyźnie i paskarstwu,** wkrótce jednak wyrodziły się w ekscesy **tłumu** przeciw kupcom. Nazajutrz rano demonstracye powtórzyły się z większą **gwałtownością, tak,** że rząd zmuszony był chwycenia się energicznych zarządzeń dla stłumienia rozruchów. Wszystkie kategorye sklepów obiegły **tłumy,** które pod groźbą „lynch'u" zarządały od **kupców przymusowej sprzedaży towarów** po bardzo tanich cenach. Groźna postawa tłumu była wystarczającym argumentem dla opornych.

NATYCHMIASTOWY SPADEK CEN.

Ceny towarów spadły w ciągu tych dwóch dni następująco: bluzki, cenione przedtem od 150—200 koron, sprzedawano po 60 i 20 kor., kapelusze słomkowe po 10 do 12 kor. filcowe po 25 kor., a trzewiki męskie i damskie po 25 koron.

Wskutek szalonego natłoku powstałego przy sklepach, w których zaczęto kraść, musiała wystąpić czynnie policya i wojsko, które jednak okazały się niewystarczające do opanowania sytuacyi. Mowcy socyalistyczni, którzy rozjechali się po mieście w automobilach usiłowali uspokoić wzburzony tłum (nie mogli już nad nim zapanować. W piątek popołudniu rozruchy przybrały tak **gwałtowny charakter, że skonsygnowano cały garnizon pragski, odcięto kordonami** wojska dostęp do śródmieścia i wtedy dopiero okazało się, że szkody wyrządzone w handlach i sklepach są olbrzymie. Magazyny ogołocone zostały zupełnie z towarów — urządzenia zdemolowano i wyrabowano co się dało. **Szkody idą w miliony.**

ZAMKNIĘCIE SKLEPÓW I INWENTARYZACYA TOWARÓW.

Popołudniu rząd wydał rozkaz **zamknięcia wszystkich sklepów w mieście i zainwentaryzowania pozostałych towarów, aby ich ceny ustalić z pomocą mieszanych komisyj, złożonych z kupców i przedstawicieli konsumentów.**

Domy i kawiarnie kazano zamykać o 8-ej wieczorem. W nocy zebrała się rada ministrów dla naradzenia się nad sytuacyą i żądaniami robotników.

AKCYA RZĄDU CZESKIEGO PRZECIW KUPCOM.

Rezultatem obrad było oświadczenie ministra spraw wewnętrznych, który jako wynik obrad podał następujące zarządzenia, celem uspokojenia mas: każdy kupiec obowiązany w przeciągu 48 godzin **zgłosić wszystkie posiadane towary i miejsce ich składu. Każda zmiana adresu składu ma być zgłoszona w 24 godzinach. Towary nie zgłoszone przepadają na rzecz republiki.**

Na żądanie państwa kupiec musi odsprzedać mu wszystkie towary bez zysku, które w razie potrzeby odstąpi je potrzebującej ludności. Paskarstwo uznano za zbrodnię, i karane będzie odpowiednio.

REWOLTA NA PROWINCYI.

Nadesłane ostatnio wiadomości dowodzą, że ruch ten przeciw drożyźnie nie został jeszcze opanowany przez rząd a przeciwnie, podsycany przez agitatorów **przerzucił się na prowincye.**

Z szeregu miast czeskich dochodzą wiadomo-

ści o podobnych zaburzeniach o charakterze żywiołowym.

POWAŻNE MEMENTO.

Zajścia praskie powinny się stać poważnem ostrzeżeniem dla odpowiednich czynników w rządzie w naszym kraju, gdzie drożyzna i paskarstwo wprost szaleją. Dotychczasowe zarządzenia i środki używane nie okazały się wystarczającemi. Na targach, artykuły codziennej potrzeby osięgają ceny horendalne. Trzeba energicznej akcyi przeciw wiejskim i miejskim paskarzom!

„Czarna księga“.

Otrzymujemy następujący list:

„Prasa całego świata jest opanowaną przez poważny procent żywiołu, który w rasowej swej zaciekłości występuje agresywnie i wrogo przeciw narodowi polskiemu. Wszelkie odpowiedzi i sprostowania faktów ze strony polskiej znajdują praktyczne echo tylko w prasie polskiej, bo zagranica pism polskich nie czyta, a sprawozdawcy pism zagranicznych z prasy polskiej to właśnie nasi najserdeczniejsi, którzy nietylko sprostowania faktów przemilczają, ale je jeszcze w bardziej fałszywem świetle przedstawiają.

Jednem słowem brak nam środków i instytucyi dla przedstawienia prawdy i prostowania fałszów u zagranicy, którymi wobec nas posługują się nasi wewnętrzni i zewnętrzni wrogowie. Ponieważ stworzenie u nas pracy w obcych językach do tego celu, a więc w języku: angielskim, francuskim, włoskim, niemieckim i rosyjskim z powodów technicznych i materyalnych jest niemożliwe, ośmielam się podać wniosek stworzenia jednorazowego wydawnictwa w takiej objętości, jak tego zebrany materyał będzie wymagał w języku polskim w równoczesnem tłumaczeniu na wyżej wymienione języki: wydawnictwa, zawierającego prawdziwe fakta, poparte fotograficznemi ilustracyami a to: gwałtów, mordów, bestyalstwa, barbarzyństwa, rabunków fałszów, nieuczciwości, wyroków bezecnych i tysiącznych zbrodni, jakich na nas dopuszczali się i dopuszczają nasi wrogowie: Niemcy, Czesi, Rusini, (Ukraińcy), Moskale i Żydzi. Ci ostatni wewnątrz i zewnątrz państwa. Jako materyał do tego wydawnictwa posłużą fakta męczeńskie z każdej wsi, miasta i placówki polskiej, zewsząd, gdzie się polska krew polała, gdzie pod knutem polskie serce biło, lub gdzie się stała krzywda polskiemu imieniowi.

Materyału dostarczy każdy naoczny świadek, lub szczęśliwy (skoro uszedł z życiem) współuczestnik męczeństwa za ideę polską, a opracowaniem tego materyału zajmie się grono ludzi powołanych, na apel do służby publicznej.

Wydawnictwo takie będzie trwalszym pomnikiem prawdy dziejowej — pomnikiem krzywd naszych, świadectwem straszliwych zbrodni, jakich na nas się dopuszczono.

Każda czytelnia i biblioteka francuska, angielska, włoska i inna, powinny otrzymać egzemplarz tego wydawnictwa bezpłatnie.

Wydawnictwo takie jest drogie, ale mojem zdaniem konieczne, dlatego ufny w poparcie Redakcyi, że zainicyowałem sprawę pożyteczną i konieczną dla Polski i ufny w poparcie tych wszystkich, którzy wdowim groszem zawsze szalę polskiej ofiarności przechylają, ośmielam się zainicywać składkę na koszta takiego wydawnictwa kwotą koron 100, którą składam do szan. Redakcyi.

Kraków, 23 maja.

Tadeusz Makowiczka

* * *

OD REDAKCYI. Powyższe pismo porusza ważną i pilną sprawę. Redakcya w przyszłym numerze zaznaczy swoje stanowisko i omówi rzecz dokładniej.

Co słychać w mieście?

Kraków, 24 maja.

Walka z lichwą.

W myśl uchwały zapadłej na posiedzeniu Obywatelskiego Komitetu walki z lichwą w Krakowie, odbyła się w sobotę w Wydziale kontroli aprowizacyjnej, pod przewodnictwem dr. Studzińskiego, posiedzenie zastępców Gen. Delegatury, Komitetu walki z lichwą, Straży Obywatelskiej, Dyrekcyi policyi, Starostwa; na którem ustalono sposób zcentralizowania walki z lichwą ze strony władz i czynników obywatelskich, sprawę magazynowania zakwestyonowanych towarów, rozdziału przy współudziale czynników obywatelskich oraz omówiono szereg spraw z tą sprawą związanych. Przeprowadzono też w obecności Naczelnika warszawskiego urzędu walki z lichwą, p. Ptaszyńskiego ogólną dyskusyę nad sprawą ewentualnego urządzenia w przyszłości w Krakowie. Urzędu walki z lichwą na zasadach prawnych Urzędu Warszawskiego. Uchwały w tym względzie powzięto, pozostawiając do dalszych narad interesowanych czynników.

Rozsprzedaż tytoniu.

Po wczorajszem zawiadomieniu, że Straż Ob. nie będzie asystować przy rozsprzedaży tytoniu w trafikach, Naczelna Komenda na liczne zapytania wyjaśnia, że usunięto członków Straży z następujących powodów:

Przydziały tytoniowe zwłaszcza po udzieleniu towarów na tak zwane konsygnacye wystawione przez Dyr. Skarbu są tak szczupłe, że zgromadzona licznie publiczność w ogonku otrzymuje nie wiele tytoniu.

Żądanie Nacz. Komendy, żeby konsygnacye usunąć z trafik, okazało się nie wykonalno z powodów technicznych. Dyrekcya Skarbu odpowiedziała na to żądanie odmownie. Trafikanci uważają funkcye Straży Ob. mylnie jako Straży bezpieczeństwa, a nie kontroli i w razie poniesienia szkód żądają zwrotu od Naczelnej Komendy. Członkowie straży pełniący służbę kilka godzin, mają te same prawa do kupna tytoniu co publiczność. Ponieważ wywołało to zajścia ze strony publiczności, która podburzana przez tych, którym nie wygodną była kontrola, Straży Ob. odnosiła się wrogo do członków Straży Ob., Naczelna Komenda zwinęła posterunki przy sprzedaży tytoniu.

Dnia 1 czerwca kończy się spis ludności w sprawie wprowadzenia kart poboru tytoniu, które wszystkie większe miasta posiadają od dawna. Zależy zatem od sprężystości Dyr. Skarbu, żeby rychło wprowadziła karty tytoniowe, a wówczas zostaną usunięte anormalne stosunki, jakie panują w naszem mieście.

—o—

FESTYN. W Parku Krakowskim odbył się wczoraj wielki festyn, urządzony staraniem krakowskiego Koła Tow. domu zdrowia dla kształcącej się młodzieży „Bratnia Pomoc“ w Zakopanem. Na festyn przybyła licznie publiczność. Na program złożyły się zabawy, kosze szczęścia, jazda łódkami, a szczególnie losowanie oryginalnych obrazów naszych artystów. Wieczorem urządzono „Noc Wenecką“. Ogród przybrany był lampionami, po stawie pływały gondole, z których rozlegały się śpiewy chóru prof. Bursy. Atrakcyą były także „wróżki“, artystki teatru krakowskiego, oraz obóz cygański.

Z TOW. PRAWNICZEGO I EKONOMICZNEGO. We ktorek, 27 bm., wygłosi prof. Akademii handlowej Dr Tomasz Lulek w sali 43 Collegium novum o godz. 7 wieczorem odczyt pt. „Polityka walutowa Polski wobec doświadczeń przeszłości“. — Prelegent przedstawi kierunek, który wskazują Polsce doświadczenia innych krajów w dziedzinie walutowej. — Wstęp wolny. Goście mile widziani.

ZJAZD CERAMIKÓW POLSKICH. Komitet organizacyjny Zjazdu ceramików polskich i wystawy ceramicznej komunikuje, że Zjazd ceramików i wystawa odbędą się w Warszawie w dniach 5, 6, 7, 8 czerwca br. w gmachu Wydziału architektury przy politechnice, ul. Koszykowa 55. — Otwarcie Zjazdu nastąpi dniach 5 czerwca o godz. 10 rano.

WAŻNE DLA SPÓŁEK I MAJSTRÓW TKACKICH! Proszę Zarządy Spółek tkackich oraz poszczególnych tkaczów w Małopolsce (Galicyi), by mi zapodali ilość warsztatów oraz osób w tkactwie zatrudnionych, a to celem zdobycia przydziału bawełny, którą otrzymamy wkrótce z Ameryki. Wezwanie to nie odnosi się do Krosna, Korczyny i Dembowca, skąd już mam zapodane odnośne cyfry. Stanisław Szymański, poseł na Sejm ust., Warszawa, Chmielna 5.

POSADY DLA INŻYNIERÓW. Naczelne dowództwo wojsk polskich ogłasza: Do wojskowej służby telegraficznej i telefonicznej może zostać przyjęta pewna liczba techników, inżynierów, albo dawnych wojskowych fachowo wykształconych. Zgłoszenia należy przesyłać do naczelnego dowództwa, oddział II, Plac Saski 7.

ZE SPORTU. Wczoraj popołudniu drużyna Tow. sport. „Wisła“ bawiła w Bielsku, gdzie rozegrała match piłki nożnej z bielskim „Klubem Sportowym“. Gra była bardzo zajmująca, z poważną przewagą na stronę „Wisły“, co wyprowadziło z równowagi część widzów Niemców, którzy głośnymi okrzykami wyrażali swe niezadowolenie. Rezultat gry był 4:2, na korzyść „Wisły“.

WŁAMANIA I KRADZIEŻE. Za włamanie do mieszkania p. El. Bischof, aresztowała krakowska policya 19-letniego Józefa Żarskiego i 17-letnią Julię Wolańską. Złodziejską parę aresztowano w chwili, gdy wychodziła ze zrabowanemi rzeczami z mieszkania p. Bischof. — W poczekalni III klasy na dworcu kolejowym włamali się ubiegłej nocy do szafki z wiktuałami, (własność restauratora) trzej znani złodzieje: Rudolf Sosna, Józef Zeliski i Józef Dyrcz. Skradli oni wiktuałów za 1000 K. Część odebrano, resztę, jak twierdzą, zjedli.

KRADZIEŻ JEDWABNYCH MATERYI. Onegdaj na dworcu towarowym skradziono z wozu kolejowego materye jedwabne, wartości kilkadziesiąt tysięcy koron. Po przeprowadzone śledztwie, aresztowano pod zarzutem popełnienia tej kradzieży Maryę Handel, Karola Roga i Aleksandrę Wrońską. Aresztowani przyznali się do kradzieży. Za wspólnikami wdrożono poszukiwanie.

WYPADKI. Wczoraj zawezwano pogotowie ratunkowe na ul. Wolską l. 25 do Franciszki C., która w zamiarze samobójczym wypiła większą ilość amoniaku. — Wezwano także pogotowie na dworzec towarowy, do 10.-letniego Tad. Sikory, który znalazł nabój karabinowy i podpalił go. Nabój eksplodował i zranił nieostrożnego chłopca w piersi i brzuch. W obydwóch wypadkach pomocy udzieli lekarz pogotowia.

ZGON PROF. WILHELMA CREIZENACHA. Drogą na Wiedeń doszła nas z Drezna wiadomość, że przed kilku dniami zakończył tam życie Wilhelm Creizenach, autor światowej sławy dzieła o nowoczesnym dramacie europejskim (Geschichte des neueren Dramas). Znakomity ten uczony przez trzydzieści lat (1883—1913) był profesorem języka i literatury niemieckiej na Uniw. Jagiell., gdzie tak się zżył ze stosunkami i osobami, że stanowił integralną a ważną część składową naszego świata naukowego. W roku 1895 mianowano go przez naszą Akademię Umiejętności członkiem-korespondentem, a potem członkiem zwyczajnym (1901).

Zmarły władał dobrze językiem polskim i znał doskonale literaturę polską. Był to jeden z tych nielicznych Niemców, którzy rozumieli boleść polskiego narodu i szczerze z nim współczuli. Cześć jego pamięci.

† **JÓZEF SARNA,** lustrator Kółek rolniczych, zmarł w piątek, 23 maja w Rzeszowie, przeżywszy 38 lat. Zmarły odegrał przed kilkunastu laty rolę bardzo poważną i dodatnią wśród krakowskiej młodzieży uniwersyteckiej. Należał do najczynniejszych w przemycaniu transportów „Przeglądu wszechpolskiego“ i „Polaka“, był prezesem, bodaj najlepszym z wszystkich, akad. Koła T. S. L. i członkiem Zarządu głównego i Związku okręgowego T. S. L. Administrował „Polaka“ i „Ojczyznę“. Porzuciwszy filozofię, ukończył Akademię handlową, poczem przeszedł do Kółek rolniczych, zrazu jako lustrator, potem kierownik szkółki handlowej w Czernichowie, wreszcie instruktor handlowy. Cały czas wojny spędził w mundurze. Przejścia osobiste, śmierć wszystkich najbliższych i trudy wojenne wyczerpały go do dna i przyszła choroba płuc i nerwów. Niewiele, niestety, na nie zważał: głód pracy i czynu nie dał mu spocząć i wyleczyć się. Choroba się rozwijała i zmogła go — w niedzielę grono wiernych przyjaciół odprowadziło zwłoki Jego na cmentarz miejscowy.

Oddany bezinteresownie i w całości od młodzieńczych lat ludowi, Jego kulturalnemu i ekonomicznemu podniesieniu, ideałom swym wiernym i oddanym pozostał do ostatka. Przyjaciele z żalem żegnają w Nim jednego z najlepszych, najofiarniejszych. Cześć Jego pamięci. Stanisław Rymar.

35 tysięcy cystern ropy zdobyto w Borysławiu.

Wojska nasze zajęły Krasne.

Lwów. (PAT). „Gazeta Poranna“ donosi, że **w Borysławiu znajduje się do dyspozycyi rządu polskiego 35000 cystern ropy.** Ukraińcy nie zdołali spieniężyć dziesiątej części produkcyi z ubiegłych miesięcy.

Warszawa. (PAT). Komunikat sztabu generalnego wojsk polskich z dnia 25 maja:

Front galicyjski: Akcya nasza w dalszym ciągu rozwija się z powodzeniem. Zajęliśmy stacyę węzłową Krasne, zdobywając duży tabor kolejowy.

Front wołyński. Bez zmiany.

Front litewsko białoruski. Na południowy wschód od Pińska **walki trwają dalej.** Na innych odcinkach frontu oprócz utarczek patroli i obustronnej działalności wywiadowczej bez zmiany.

Zastępca szefa sztabu generalnego
Haller, pułk.

Zacięte walki z bolszewikami w Rosyi.

Wiedeń. (PAT). W. B. kor. donosi z Berlina: „Berliner Tageblatt“ donosi z Królewca: Ze strony poinformowanej donoszą, że koło Bauska na **południe od Rygi toczy się zacięta walka.** Bolszewicy posunęli się aż pod Bausk i przeprawili się nawet na południe od Bauska, przez rzekę Musze.

Na północ od Buska, na północnym brzegu Niemna, zdołano nieprzyjaciela dopiero po zabraniu wszystkich rezerw odrzucić o kilka kilometrów w kierunku wschodnim. Nieprzyjaciel czyni wszelkie wysiłki aby zdobyć Bausk i pospieszyć na odsiecz Rydze.

Wiedeń. (PAT). W. b. kor. donosi z Londynu, że druga część angielskich wojsk posiłkowych przeznaczonych do północnej Rosyi, odjedzie w dniach 27 do 31 maja.

—o—

Konieczność zmian w traktacie pokojowym

Wiedeń. (PAT). Wied. Biuro koresp. donosi z Amsterdamu: Paryski korespondent „Daily Mail“ donosi swemu dziennikowi pod datą 23 maja, że w kołach konferencyi pokojowej wzmaga się przekonanie, a mianowicie także wśród Francuzów, że *w traktacie pokojowych będą musiały być przedsięwzięte znaczne zmiany*, zanim będzie mogła być mowa o ostatecznem podpisaniu.

Wiedeń. (PAT). Wied. Biuro koresp. donosi z Wersalu pod datą 25 maja: Hr. Brockdorff-Rantzau powrócił tu. Niemiecka kontrpropozycya obejmuje gruby tom. Zbadanie jej wymagać będzie pięciu do sześciu dni. Utrzymuje się silnie przypuszczenie, *że traktat pokojowy będzie podpisany między 10 a 15 czerwca.*

ZMIANY W DELEGACYI WŁOSKIEJ.

Wiedeń. (PAT). Wied. Biuro koresp. donosi w depeszy iskrowej z Lyonu: W składzie włoskiej delegacyi pokojowej zaszły następujące zmiany: W miejsce Salandry wszedł w skład delegacyi Crespi, w miejsce Salvagoragiego Imperiali.

Odpowiedzi na niemieckie noty.

Kraków. (PAT). Radio stacyi krakowskiej z Lyonu: Rada czterech uchwaliła definitywny tekst noty odpowiedzi na pisma Brockdorffa-Rantzaua w sprawie zagłębia Saary. Według „Tempsa“ nota ta podtrzymuje wszystkie klauzule ekonomiczne i polityczne, włączone do traktatu.

Kraków. (PAT). Radio stacyi krakowskiej z Paryża. Dnia 13 maja Brockdorff-Rantzau przesłał prezydentowi konferencyi pokojowej sprawozdanie zredagowane przez komisyę techniczną w sprawie warunków ekonomicznych pokoju. Prezydent konferencyi pokojowej Clemenceau polecił przedłożyć odpowiedź w imieniu mocarstw sojuszniczych i sprzymierzonych. Odpowiedź zaczyna się temi słowy: Mocarstwa sojusznicze i zaprzyjaźnione otrzymały i zbadały uważnie sprawozdanie komisyi wyznaczonej przez rząd niemiecki dla zbadania warunków ekonomicznych traktatu pokojowego. Sprawozdanie to wydaje się im niedostateczne, w kilku miejscach **jest traktowane z wielką przesadą i ignoruje podstawowe zasady,** wynikające z przyczyn wojny i jej wyników, a które usprawiedliwiają nałożone warunki. Nota zauważa dalej, że sprawozdanie opiera się na liczbie ludności niemieckiej z przed wojny, gdy tymczasem ludność ta zostanie zmniejszoną o 6 milionów dusz. W sprawie odstąpienia tonaży niemieckiej nota stwierdza, że ogólny ubytek tejże, który wedle sprawiedliwości powinien być wyznaczony wypływa nie z warunków pokoju, **ale ze zbrodniczego postępowania Niemiec.**

W sprawie okolic produkujących zboże, na których stratę Niemcy nieskarżą się, nota powiada: Ziemie te uniknęły losu, który spotkał ze strony armii niemieckiej terytorya Belgii i Francyi na zachodzie, a Polski, Rumunii i Serbii na wschodzie. Nie ma widocznego powodu aby produkty tych ziem nie miały pola zbytu na terytoryum Niemiec.

Przed pokojem z Austryą.

Wiedeń. (PAT). Wied. Biuro koresp. donosi z Saint Germain: *Nie ustalono jeszcze terminu wręczenia warunków pokojowych delegacyi austryackiej*, ponieważ pewne sprawy terytoryalne, wojskowe i ekonomiczne są jeszcze w zawieszeniu.

Wiedeń. (PAT). Wied. Biuro koresp. donosi z Saint Germain: „Temps“ donosi: W poniedziałek wysłucha komisya dla ustalenia odszkodowania wojennego zdania delegatów czeskosłowackich, jugo-słowiańskich, polskich i rumuńskich w sprawie klauzul, które mają być wstawione do traktatu z Austryą. Ze względu na problemy polityczne, pozostające w związku z tą sprawą, postanowiła rada czterech zaprosić do udziału w prasach komisyi generała Smuthsa i Klinetha (Anglia) oraz pp. Tardiex i Loncheur (Francya). „Temps“ donosi, że idzie tu o to, czy odnośne państwa, które sprzeciwiają się udziałowi w poręce za austryackie długi wojenne, *mają być pociągnięte do uczestniczenia w odszkodowaniu*, które ma być nałożone na Austro-Węgry.

SENAT WARSZAWSKIEGO UNIWERSYTETU

Warszawa. (PAT). Rektorem uniwersytetu warszawskiego wybrany został ponownie prof. zwyczajny ekonomii politycznej dr Antoni Kostanecki, prorektorem profesor zwyczajny mineralogii dr Stanisław Thugutt, dziekanem wydziału teologicznego ponownie profesor zwyczajny homiletyki ks. Antoni Szlagowski, dziekanem wydziału prawa i nauk społecznych profesor zwyczajny prawa państwowego i międzynarodowego dr Zygmunt Cybichowski, dziekanem wydziału lekarskiego, ponownie, prof. zwyczajny farmakognozyi dr Władysław Mazurkiewicz, dziekanem wydziału filozoficznego profesor zwyczajny botaniki ogólnej dr Zymunt Wójcicki.

——o——

POMOC RZĄDU DLA OFIAR KATASTROFY.

Warszawa. (PAT). Prezydent min. i min. handlu i przem. przesłali Radzie narodowej w Cieszynie następujący telegram: Strasznym nieszczęściem dotkniętym rodzinom ślemy wyrazy najszczerszego współczucia. Celem ulżenia niedoli przesyłamy na doraźną pomoc 200.000 kor. dla licznych wdów i sierót po nieszczęsnych ofiarach katastrofy, o których ojczyzna nie zapomni. Podpisani prez. min. Paderewski, min. handlu i przem. Chącia.

—o—

NADUŻYCIA POBOROWE.

Piotrków. (PAT). W sprawie nadużyć poborowych w Piotrkowie oprócz Bogdanowicza został także aresztowany członek komisyi lekarz powiatowy Rosland. Przyznał on się do winy.

BYLI JENERAŁOWIE AUSTRYACCY W ARMII CZESKIEJ?

Praga. (Tel. wł.) Na wczorajszem posiedzeniu komisyi obrony krajowej stwierdzono, że trzej znani z wojny jenerałowie austryaccy: Auffenberg, Boehm-Ermolli i Rhemens wnieśli do rządu czesko-słowackiego podanie o przyjęcie ich do służby w armii młodej republiki.

KONSTYTUCYA DLA INDYI.

Londyn. (B. Reutera). W czasie obrad nad budżetem dla Indyi w parlamencie angiel. oświadczył sekretarz stanu dla Indyi, Montagu o natychmiastowem przedłożeniu prawodawstwa zawierającego **reformy konstytucyjne dla Indyi.** Na tej drodze pocznie się wolne przechodzenie władzy z rąk biurokracyi angielskiej do rąk Hindusów.

Kursa dewiz i walut.

WARSZAWA, 24 maja. Pięćstrublówki i setki carskie 118, 117.50, Ruble dumskie w tysiącach 69, Złote ruble 810, marki 370, franki 300 m, Ruble srebrne po 4.35, Korony 51.75, 52, Franki francuskie 244, 241, Funty angielskie 69.50, 69, Dolary amerykańskie 14.75 m.

WIEDEŃ, 24 maja. (Centrala dewiz). Marki 174, Leje 180, Lewy 130, Franki szwajc. 438, francuskie 350, Liry 300, Funty szterl. 105, Dolary 23, Ruble 180.

ZURYCH, 23 maja. Berlin 38, Wiedeń 22 (korony stemplowane 21.50, niestemplowane 20), Praga 34, Amsterdam 201, Nowy Jork 510, Londyn 23.72, Paryż 77.40, Bruksela 77.25, Medyolan 59.75, Sztokholm 130, Kopenhaga 121, Petersburg 45.

AMSTERDAM, 23 maja. Berlin 18.75, Wiedeń 10.80, Zurych 49.80, Sztokholm 65, Kopenhaga 59.00, Nowy Jork 254.25, Londyn 11.84 i pół, Paryż 38.85.

ROZKŁAD JAZDY.

—o—

Odjazd pociągów z Krakowa do:

Warszawy 4·55, 9·30 (pospieszny), 10·40, Lwowa 9·25, 10·15 (posp.), 7·30, 11·03, Dziedzic 3·18, 7·12, 10·00, 1·45, 7·51, Lublina 6·45, 7·00, Oświęcimia 7·15, 6·00, Kocmyrzowa 8·15, 6·30, Tarnowa i Nowego Sącza 8·25, Zakopanego 10·50, 1·25, 10·05, Wieliczki 1·50, 8·05, Rzeszowa 2·30, 6·00.

Przyjazd pociągów do Krakowa z:

Warszawy 9·35 (posp.), 11·00, 11·47, Lwowa 2·52, 9·24, 7·22, 9·00 (posp.), Dziedzic 8·40, 9·48, 5·10, 6·57, 10·28, Lublina 9·15, 9·40, Oświęcimia 7·30, 11·30, Kocmyrzowa 10·10, 8·52, Tarnowa i Nowego Sącza 8·10, Zakopanego 8·38, 4·30, 8·35, Wieliczki 12·30, 6·55, Rzeszowa 1·02, Tarnowa 7·30.

Kraków, Szczepańska 7., I p.

„Strój“ Wyższa Uczelnia kroju i szycia

wzorowo urządzona.

Nowe kursa 412

rozpoczynają się 5 czerwca 1919.

Kilka systemów kroju. — Szycie. — Dział francuski i angielski. — Ukwalifikowane siły nauczycielskie. — Nauczanie metodyczne.

Informacye i zgłoszenia codziennie w godz. od 10—11. — Prospekty darmo.

Szwajcarskie kozy sańskie, najlepsze dojki, cielne albo świeżo dojne i odchowane 373

prosięta

sprzedaje Zakład **„Ornis“** (założony r. 1897)

KRAKÓW — (Hotel Saski)

Wysyła koleją. Zapytania markę.

KAPELUSZE DAMSKIE

wiosenne oraz **żałobne** w wielkim wyborze. Przyjmuje wszelkie w zakres modniarstwa wchodzące roboty. 309

Jadwiga Pollerowa

Rynek, linia A-B 43. I. p. nad sklepem Wp. Wiskidy

„INDUSTRJA“

Biuro Techn.-Handlowe

spółka zarejestr. z ogr. poręką 406

Kraków, Rynek 19.

poleca swe zakłady fabryczne: **Odlewarnię żelaza i metali, Pracownie mechaniczne.**

Wykonanie pierwszorzędne

Ceny konkurencyjne.

Specyalność: **wiertaki, piłki do żelaza, imadła równoległe polskie, szlifierki.**

Z powodu wzmożenia się zakresu pracy **powiększa się kapitał zakładowy i poszukuje**

solidnych spólników.

Ważne P.T. Rolnicy!

Z powodu trudności przewozowych oraz braku wagonów 385

najwyższy czas

zamawiać obecnie pod zasiewy jesienne z braku innych nawozów, by takowe na czas otrzymać,

Kajnit, Sole potasowe wysokoprocentowe, Gips nawozowy, bardzo skuteczny nawóz — nadający się **pod wszystkie uprawy** i do każdej gleby. — Dostarcza się tylko całowagonowe posyłki każdego gatunku.

Materyały budowlane:

WAPNO, CEMENT, GIPS murarski i sztukatorski, **DACHÓWKA asbestowa, ASBEST, ZENIT.**

Wszystko tylko w ładunkach całowagonowych z szybką dostawą poleca firma

JAN BODUCH

Hurtownia sprzedaż oraz skład nasion i nawozów sztucznych, artykułów budowlanych i narzędzi rolnicz.

ŻYWIEC, Rynek 22, obok kośc. farnego.

Nakładem Spółki Wydawniczej „Spójnia“ w Krakowie (Czysta 19) wyszła z druku niezmiernie aktualna broszura autora „Na Skalnem Podhalu“ 415

Kazimierza Przerwy-Tetmajera

p. t.:

„O Spisz, Orawę i Podhale“

Cena egz. 1·50.

Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Kursa maturyczne i uzupełniające

„MATURA“ **KRAKÓW Grodzka 32/II.** 343

przygotowują pod kierownictwem fachowem do:

1. Matury gimnazyalnej i realnej oraz seminaryalnej. 2. Egzaminów wstępnych do poszczególnych klas oraz pojedynczych przedmiotów. 3. Korepetycye. Kurs korespondencyjny dla zamiejscowych umożliwia dokładne i szybkie przygotowanie się do egzaminów bez potrzeby zmiany miejsca pobytu. Najwybitniejsze siły. — Ceny najniższe. Prospekty bezpłatnie. — Informacye i zgłoszenia w kancelaryi kursów codz. od **11—12** i **4—6.**

Polskie kresy zachod.-południ.

Etnograficzna mapa 409

Śląska Trenczyńskiego górn., Spiszu i Orawy

wyszła nakładem

Księgarni S. A. Krzyżanowskiego

w Krakowie.

Cena 6 Kor. + 60 hal. dod. droż.

KURSA PRAWNICZE

„IUS“ KRAKÓW Rynek główny L. 22. **„IUS“**

Szybkie przygotowanie przez fachowe siły *a)* do egzaminów i rygorozów prawniczych Uniwersytetu krakowskiego i lwowskiego *b)* egzaminów adwokackich, sędziowskich i notaryalnych.

System **pisemny** dla wojskowych i urzędników zastępuje w zupełności przygotowanie indywidualne, bez potrzeby opuszczania miejsca pobytu.

Lekcye zbiorowe i indywidualne.

Wypożyczanie skryptów, skrutów i ustaw.

Informacye i prospekta na żądanie.

Przygotowanie odpowiednio do zmian politycznych.

Fryzyer damski i męski

kilkuletni współpracownik firmy Wiskida — ostatnio w hotelu francuskim, objął pod własne kierownictwo zakład fryzyerski pod firmą **Łabużek, ul. Szewska 4.**

Poleca gabinet dla Pań, manicure, salon męski.

251 Z poważaniem **Adam RZEWSKI.**

Pierwsza polska

chem. Pralnia i art. Farbiarnia

„Czystość“

przyjmuje wszelką garderobę, materye, jedwab i tp. do chemicznego czyszczenia i art. farbowania. Wykonuje w jak najkrótszym terminie.

Do żałoby w 24 godzin. 397

Przyjmuje bieliznę i firanki do prania, rękawiczki do chem. czyszczenia.

FILIE: Sławkowska 23, Sebastyana 3, Kolętek 9 (Centrala), **Podgórze, Kalwaryjska 5.**

Na sezon wiosenny!

Wielki wybór materyałów przedwojennych na kostyumy poleca po najtańszych cenach

ZAKŁAD KRAWIECKI STROJÓW DAMSKICH 198

Salon światowych żurnali

Gotowa konfekcya.

W. Pietruszka

Kraków, ul. Szczepańska 7, I. p.

„Przegląd kobiecy“

dwutygodnik poświęcony sprawom kobiecym 403

pod naczelną redakcyą **IRENY SLIWICKIEJ** przy współudziale wybitnych piór kobiecych stolicy i prowincyi.

Redakcya i przedstawicielstwa:

W WARSZAWIE (ul. Hoża L. 9), **W KRAKOWIE** (ul. Zwierzyniecka L. 30) i **W LUBLINIE.**

Prenumeratę kwartalną w kwocie **14 Koron** przyjmują wszystkie księgarnie i Administracya główna: „BIURO REKLAMA“ Lublin, Kościuszki 8, skrzynka pocztowa Nr. 50.

Najlepsze miejsce ogłoszeń

dla firm mających kobiecą klientelę. Ogłoszenia wprost do administracyi lub do któregokolwiek Biura ogłoszeń.

Wynajmiemy lub kupimy Automobil ciężarowy

w dobrym stanie do wożenia drzewa. 431

Oferty z podaniem sprawności motoru i możliwie z gwarancyą prosimy nadesłać pod adresem:

Zarząd Dóbr Zakopane.

OBIADY domowe

z 3 dań **8 koron.** W abonamencie opust.

Kraków, Gołębia 16, I. p.

PRACOWNIA UBIORÓW wojskowych i cywilnych Wincentego Żmudy

byłego legionisty

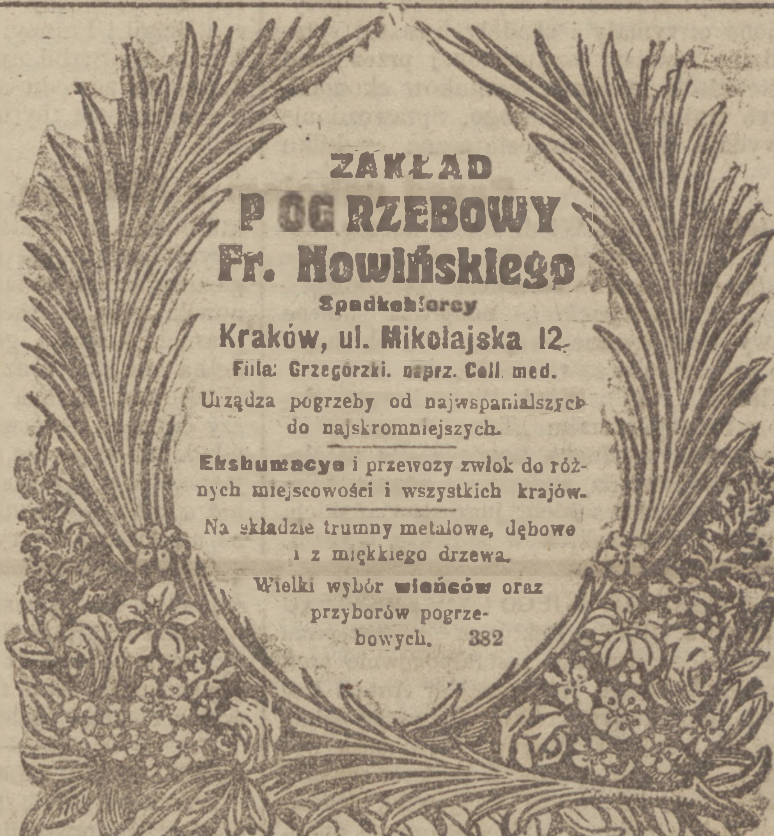
w Krakowie, ul. ś. Tomasza 21 wykonuje dla wojska polskiego mundury, ściśle według przepisu. 374

Pamiętnik wojny światowej 426

książkę obrazkową wysyła opłatnie po nadesłaniu **Kor. 8** przekazem lub markami

Mateusz Rzeznik

Pluty 17, p. **Jaślany.**

Lekcyj śpiewu solowego udziela

STANISŁAW BURSA

artysta-śpiewak, — kierownik koncesyonow. szkoły śpiewu

ul. Kapucyńska l. 3. III. p. Telef. 257.

Przyjmuje codziennie od godz. 5-tej popoł.

Klasę gry fortepianowej prowadzi

P. MARYA CZERWIŃSKA

406 **uczennica Domaniewskiego.**

FARTUSZKI 413

gospodarcze, robotnicze i dziecinne, tkane z włókien papierowych, praktyczne i trwałe do prania. — Również **ręczniki** i **ścierki** poleca po cenach fabrycznych

Ajencya handlowa Z. BUDEK

w Krakowie, Rynek gł. 44, III. p. od 9—3.

WYDAWCA: W ZASTĘPSTWIE SPÓŁKI WYDAWNICZEJ: STANISŁAW RYMAR. — REDAKTOR: LUDWIK SZCZEPAŃSKI.
DRUKARNIA I STEREOTYPIA EUGENIUSZA I DRA KAZIMIERZA KOZIAŃSKICH W KRAKOWIE — UL. KARMELICKA 16. — TELEF. 315.